

УДК 811.161.2'43"18/19"

Б 59

*Ірина БІДА,
Марія СТЕЦИК*

САКРАЛЬНА ЛЕКСИКА В НОВЕЛАХ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Статтю присвячено дослідженню основних лексичних репрезентантів сакрального в новелах Василя Стефаника. Проаналізовано структурно-семантичні особливості сакральних лексем різних поняттєвих полів, визначено їхні ідейно-концептуальні функції. Зроблено узагальнення про ментальний авторський теоцентризм та органічність мовомислення в категоріях сакрального як іманентну світоглядну й стильову ознаку його новелістики.

***Ключові слова:** лінгвопростір, новела, сакральна лексика, поняттєве поле, мовомислення, символ.*

Постановка проблеми. Проблеми лексико-семантичної структури мови художньої літератури й зокрема прозових творів привертають увагу вітчизняних і зарубіжних дослідників. Одним з важливих та вагомих складників цієї системи є сакральна лексика, яку з певних історико-ідеологічних причин не вивчали у вітчизняному мовознавстві. Прикметною ознакою сучасної лінгвістики є дослідження сакрального в системі лінгвокогнітивної, лінгвокультурологічної та порівняльно-історичної парадигм.

Словесна творчість письменника – багатомірний комплекс взаємопов'язаних елементів. Художнє бачення В. Стефаником світу не загальноінформативне, а мистецьки загострене й неповторно індивідуалізоване. У вивченні лінгвопростору новелістики Василя Стефаника сакральна лексика досліджена чи не найменше. Зазначимо, що проблема авторського християнського світогляду Василя Стефаника довгий час не артикулювалася. У радянському мовознавстві та радянській пресі новелістові приписували матеріалізм, атеїзм, навіть богоборчі мотиви.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В українському мовознавстві сакральна лексика стала об'єктом дослідження таких мовознавців, як Н. Бабич, С. Бібла, І. Бочарова, Ю. Браїлко, А. Ковтун, В. Німчук, Н. Піддубна, Н. Пуряєва, М. Стецик, Л. Струганець.

Вивченню сакральної сфери в лінгвостилістичному аспекті присвячено монографії П. Мацькова, Т. Вільчинської, М. Скаб. В україністиці також досліджено й окремі аспекти сакрального в лінгвопросторі Василя Стефаника.

Заслуговує на увагу стаття А. Данілової «Концепт «хрест» у новелах Василя Стефаника», а також тематичні фрагменти стефаникіани М. Коцюбинської, П. Іванишина, Д. Єсипенка, С. Коршунової. До проблеми сакрального в новелістиці Василя Стефаника зверталися й автори цієї статті. І все ж новелістика Василя Стефаника крізь призму святого, священного вивчалася спорадично, а це, своєю чергою, зумовлює актуальність подальших студій у цій царині.

Мета роботи – дослідити, систематизувати та проаналізувати сакральні лексеми різних поняттєвих полів та особливості їхнього функціонування в новелах Василя Стефаника.

Виклад основного матеріалу. Уже з перших рядків новели Стефаника рясніють релігійною лексикою, сакрально акцентованими етикетними формулами, фрагментами молитов, християнських обрядів, які супроводжуються відповідними вербальними комплексами, засвідчуючи природність, цілісність уявлень його персонажів про світ, розуміння засадничих моральних первнів людського існування. Попри весь трагізм існування, Стефаникові герої переконані, що постійно перебувають під Божою опікою і покладаються на волю Всевишнього. С. Коршунова зауважує, що персонажі мислять переважно етичними категоріями совісті, любові, гріха, а найвищими моральними орієнтирами для них є Христос, Бог, Мати Божа.

На релігійності героїв новел Стефаника наголошує літературознавець М. Коцюбинська: «Герої Стефаника живуть не хлібом єдиним» [9, 177]. Героїня новели «Ангел» стара Тимчиха купила ікону, бо на ній «[ангелик]... то так приязно дививси, та так ружі кождому наставльив». «Бувало, зимовими вечорами то понароблюю з паперю голубів. Головки позолотю, крильця посріблю, та як приберу его у ті голубчики...» (Ст., 43). Таке піклування осяює і сповнює особливим смислом самотню старість.

Органічність мовомислення В. Стефаника в категоріях сакрального – іманентна світоглядна й стильова ознака його новелістики. Сакральний лінгвопростір новел Стефаника складний та різноплановий і структурно-семантично, й ідейно-концептуально. У новелах знаходимо сакральні лексеми, які репрезентують поняттєві поля, об'єднані навколо логічних категорій «**особа**», «**предмет**», «**дія**», «**місце**», «**час**».

Скажімо, у межах поняттєвого поля «**священна особа**» виокремлюємо назви учасників та виконавців богослужіння (**ніп, отець, парох, дяк, митрополит, паламариха, черці, брат церковний**).

«Аді, отам коло воріт та **ніп** проці казав» (Ст., 14); «Як **попа** з **попадею** скували та повезли в гори...» (Ст., 188); «А були такі часи, що я не вилазив з церкви, як був **дяком**» (Ст., 257); «Померли давно: дід Дмитро, баба Дмитриха і **дяк** Базьо» (Ст., 112); «Якос **паламариха** на сапаню вповідала, що він, небіщик, не любив до коршми заходити» (Ст., 81); «Старший **брат церковний** Василь почав говорити» (Ст., 77); «Та якби вас тоті **черці** знали, що ви за чильдинка» (Ст., 34); «Я мав один образ у хаті, так я его десь купив та й повісив, руський образ одного **митрополита**» (Ст., 168).

Зауважимо, що Василь Стефаник наводить чи не весь синонімічний ряд (літературних і діалектних лексем) до слова *священик*, серед них і два полонізми – *єгомость*, *ксьондз*. У жодному випадку не зафіксовано сем негативного плану.

«*Ци ксьондз слюб давав?*» (Ст., 21); «*Приходжу, поцулував ксьондза в руку*» (Ст., 31); «*Добре ксьондз із Грушевої казав, що нарід даєси на підмову всяким криміналникам* (Ст., 76); «*Коби міні люде всего назносили, то і я би, єгомость, знав, як діти вчити!*» (Ст., 139)

У поняттєвому полі «*священна дія*» у новелах Василя Стефаника виокремлюємо лексико-семантичні групи на позначення власне священнодій, назв обрядів, молитов, піснеспівів, читань тощо: *служба Божя, служебка, вінчити, похоронний спів, похорон, молитися, хреститися, благословляти, освітити, вінчувати, колідувати, бити поклони, храмувати, забожитиси.*

«*Вінчую тебе щьистьым, здоров'єм*» (Ст., 87); «*В церкві бив поклони, давав на тацку запліснялі грейцарі*» (Ст., 113); «*Колідують мамі, колідують Марії*» (Ст., 225); «*Та поховую я єї десь на роздорожжу*» (Ст., 187).

На особливу роль *молитви* у новелах Василя Стефаника звертає увагу Д. Єсипенко. Це і зображення самого таїнства звернення до небес, і згадки молитви як прохання про звільнення від гріхів себе і своїх близьких [Докл. про це див.: 3].

«*Отак встанете рано, помолитесь Богу та йдете собі на подвір'є*» (Ст., 154); «*Хрестилася синіми руками*» (Ст., 86); «*Лесиха перехрестилася*» (Ст., 25).

Гриць Летючий («Новина») не може перейти ріку, бо в ній щойно втопив свою дитину. Але тяжкий гріх – не свідчення того, що він пропадає людина; він шукає заспокоєння в молитві «*Мнеоца і сина, і світого духа, амінь. Очинаши іжи єс на небесі і на землі...*» (Ст., 55). Іван Дідух з новели «Камінний хрест», прощаючись зі своєю землею, не перестає молитися, від'їжджаючи із сім'єю в далеку Канаду, він просить односельців молитися за них – «*віказати оченаши*».

Головною молитвою Стефаникових героїв новели є «Отче наш». Дві тисячі років віддаляють від нас момент, коли Ісус Христос промовив слова цієї молитви. За першими словами, що свого часу виявилися унікальним Христовим зверненням до Бога, вона й отримала свою назву. У масиві молитовного матеріалу, який успадкувало від юдаїзму та самостійно виробило християнство протягом свого існування, молитва «Отче наш» посідає особливе місце власне з огляду на свою Боговстановленість. Звідси і друга її відома назва – Господня молитва (або ж Молитва Господня). Святі Отці вважали Господню молитву квінтесенцією віри, коротким викладом усього християнського богослов'я. Ще з апостольських часів молитва «Отче наш» стала важливою складовою всіх християнських богослужінь; вона є щоденною обов'язковою молитвою кожного християнина, нею можна замінити будь-яку приватну молитву в будь-якій нагоді [11, 14 – 15].

Молитва Господня, як зауважує В. Німчук, глибоко вкоренилася в українській свідомості [11, 11]. Початкові слова давно лексикалізувалися, стали назвою молитви – складним іменником *Отченаш*. У виданих за радянських часів словниках назва кваліфікується як застаріла і пишеться з малої літери – *отченаш*. На жаль, так вона подана і в академічному виданні Василя Стефаніка (*не дають отченаш віговорити*), як і більшість знакових номенів сакрального макрополя.

Михайлиха з новели «Мамин синок» пишається своїм сином, говорячи: *«Має три роки та й гет оченашу береси. Такий старогрецький...»* (Ст., 28). Так само «мудрий» і Семенко з новели «Кленові листки», який говорить про себе: *«Ану запитайтеся мами, який я розумний! Я оченаш знаю цілий...»* (Ст., 143).

У новелах важливу ідейно-концептуальну функцію відіграють і лексеми поняттєвого поля «**священне місце**», хоча представлені вони не так численно, як сакральні лексеми інших поняттєвих полів. Серед основних *церква, монастир, храм, дзвіниця*.

Найбільш частотним серед лексем поняттєвого поля «**священне місце**» є номен *церква* (30 випадків слововживання). В етносвідомості українців *церква, собор, храм* – символ вічного Бога; спасіння, радості, любові; берегині усього прекрасного; добротності й чистоти; духовного єднання; освіти та культури (ССКУ, 236). За Біблією, церква – це сукупність усіх християн, що об'єднані між собою вірою і любов'ю Христовою. Церква – це входження в життя воскреслого Ісуса Христа, віднайдення життя вічного.

Церква завжди відігравала важливу роль у житті українців. До неї йшли селяни не лише в релігійні свята, а й зі своїми життєвими потребами. Саме тут відбувалися молебні процесії для забезпечення врожаю та запобігання стихійним лихам. Під церквою збиралися сходи для вирішення громадських питань, тут слухали мандрівних богомольців.

«В церкві бив поклони» (Ст., 113); *«Віду в неділю з церькови, йду додому та й нютую собі в голові»* (Ст., 30); *«Семен та Семениха прийшли з церкви»* (Ст., 33); *«...акурат нема одної дошки з тих, що від дзвінниці лишилися»* (Ст., 77); *«Він рано відв'їзав єї та сказав, аби файно вбраласи, бо підут на храм... Але вповідали люди, що на храму вона скинула кіптарь, а сорочка кервависька... Всі храмові іззираютьси, як на чудо. ... Та так вони похрамували»* (Ст., 84).

Лексема *храм* у невеликому уривку реалізує не лише свої полісемантичні можливості (*храм* – церква; *храм* – «церковне свято, присвячене священній особі чи події, на честь якої освячено храм чи додатковий престол, святкується особливо урочисто лише одним храмом; місцеве церковне свято, престольне церковне свято; розм. празник» (СЦОТ, 144), але й граматичні та словотвірні (вокабули «храмові», «храмувати»). «Храм» та його похідні виходить за лінгвістичні і навіть функціональні межі фрази і стає своєрідним психологічним лейтмотивом, засобом творення смислового парадоксу: постійне повторення слова «храм» із семантичною домінантою «урочисте», «святе», підсилює, увиразнює драматизм ситуації.

Категорію «**священний час**» у новелах Василя Стефаника репрезентують лексеми *Різдво, Великдень, Святий вечір, перша Богородиця, піст*.

«Ще того **свѣит-вечера** вони нам *вечерю лагодили*» (Ст., 86); «Всі в білих сорочках, як на **великдень**» (Ст., 106); «Та же не мете на **різдво** у такій *нендзі сидіти*» (Ст., 85); «До церкви ходив *що другої неділі, бо перепускався зі старою: вона на першу богородицю, він на другу, вона на великдень, а він на різдво*» (Ст., 113).

Найбільш панорамно представлені лексеми, що репрезентують поняттєве поле «**священний предмет**» (*хоругви, образи, золоті церковні книги, свічка, хрест*).

Свічка єднає в собі символіку світла й вогню; за народними повір'ями, зорі – небесні свічки, для кожного по одній; коли людина помирає, його зоря-свічка гасне, коли живе грішним життям – тьмяніє. Свічка супроводжує всі ритуальні дії людського життя. Особливу роль відіграє свічка в поховальному обряді. Коли помирає людина, має горіти свічка в її руках, вона освічує дорогу покійнику на той світ (Жайв., 529 – 530).

«В руках *тримають малі, погаслі свічки*» (Ст., 145); «В *головах поклав свічку, аби горіла за страчену душу*» (Ст., 19); «*Міхайлиха дає свічку, але незасвічену*» (Ст., 180).

Найчастотнішою лексемою поняттєвого поля «**священний предмет**» є **хрест**, що вирізняється виразним символіко-асоціативним узагальненням.

У християнстві **хрест** – виразник вищих сакральних цінностей, що відображає і модель людини із розпростертими руками, і піднесення духу до Бога й вічності. Як зазначається в богословській літературі, знак святого хреста – це передовсім символ богословських чеснот. Розкриваючи це твердження, символіку хреста визначають через категорії «віра», «надія», «любов», «перемога», «спасіння». Поряд із релігійно-богословським виділяється світський – культурно-мовознавчий – підхід до проблеми семантики «хреста»; на українському історико-культурному ґрунті відбулося зближення понять **хрест** і **Христос**. Для героїв новел Василя Стефаника «хрест» – сакральний багатовимірний символ. Це й талісман, тобто оберіг від хвороб, горя та біди. Це й знак ревної віри в Бога. Це надія на вічне життя та воскресіння після смерті. Він супроводжує персонажів на всіх етапах їхнього життя. Здебільшого в новелах номен **хрест** вживається на позначення могильного знака:

«Вони *будуть іти чередою в поле, минатимуть хрести*» (Ст., 117); «*Хрести дубові у їх головах похилилися*» (Ст., 112).

Номінує сакральна лексема і власне церковний атрибут:

«Потім *поклав голову на хрест і почув від него мороз*» (Ст., 108); «*Я собі на своїм пагорбі хресток камінний поклав*» (Ст., 68).

Лексема «хрест» – наскрізний сакральний символ у новелі «Камінний хрест».

«*Будь-котрий молодий най вібіжить та най покропить хрест свіченов водицев*» (Ст., 69); «*Аби-сте мені мого хреста ніколи не минали*» (Ст., 69);

«Мут вас люди нагадувати, та й **хреста** вашого на світу неділю не минут» (Ст., 69); «Аж як усі зупинилися перед **хрестом**, що Іван його поклав на горбі, то він трохи прочунявся і показував старій **хрест**» (Ст., 72); «Видиши, стара, наш **хрестик**?» (Ст., 72).

Іван прощається з сусідами та близькими людьми і виїжджає із сім'єю до Канади в пошуках кращого життя, головню – більшого земельного простору. Він, як перед смертю, прощається з жінкою, з дітьми, з селом і просить односельців мати собі хрест за пам'ятник по його родині та не минати його, коли кропитимуть інші хрести свяченою водою. За це присягає довіку Бога за своє село молити. Лейтмотивна сакральна лексема **хрест** у системі ідіолектного мовомислення асоціюється також із пам'яттю, людською вдячністю, обов'язком і глибокою душевною скорботою емігранта.

Поняттєве поле «священний предмет» репрезентоване також номенами **хоругви, образи, золоті церковні книги**.

«Хоругва і корогва – церковне знамено із зображенням священної особи чи події, яке виносять під час урочистих процесій та хресних походів» (СЦОТ, 138).

«Перед Федорову хатчину принесли люди червоні **хоругви**» (Ст., 129);

«А **хоругвами** вітер носить та й питає: а чоловік цієї жінки де подівси?» (Ст., 97).

Ікона (образ) – живописне, мозаїчне чи рельєфне зображення Бога або святого, якому поклоняються вірники; першу ікону Богородиці, за легендою, намалював святий Лука; звичай називати ікони образами або богами в українців поширений здавна; в кожній хаті була своя ікона на божнику, що передавалася з діда-прадіда і ставала домовою святинею; ікону прикрашали, пор. у В. Стефаніка: «Стара все життя обтикала їх (ікони) барвінком та васильком та голуби перед ними золотила, аби ласкаві були, аби хата ясна була, аби діти росли; кожна родина мала свого святого як охоронця оселі (Жайв., 259).

«**Образи** на стінах почорніли, а світі дивляться на пусту хату» (Ст., 203); «То оба старі зтягнули бабу перед **образи** й голосно говорили молитву» (Ст., 188); «**Образи** на стінах і велика радість, що вона любить і її люблять» (Ст., 223); «Хліб бери, а **образ** віддай мені, то моїх синів» (Ст., 196).

Висновки. Сакральна лексика посідає цілком органічне місце в новелістиці Василя Стефаніка. Висока питома вага лексем досліджуваного макрополя свідчить про природність, цілісність релігійних уявлень автора та його персонажів про світ, глибоке розуміння засадничих християнських первнів людського існування. Мовотворчість новеліста постає як один із фрагментів «особливого засобу пізнання таємниці *sacrum*».

Література

1. Гнідан О. Д. Василь Стефанік. Життя і творчість : [посіб. для вчителя] / О. Д. Гнідан. – К. : Рад. шк., 1991. – 222 с.
2. Данілова А. Концепт «хрест» у новелах Василя Стефаніка / Алла Данілова // Семантика мови і тексту : [матеріали XI Міжнар. наук. конф.] (Івано-Франківськ, 26–28 вересня 2012 року). – Івано-Франківськ, 2012. – С. 153–156.

3. Єсипенко Д. Християнський світогляд Василя Стефаника : шлях духовного зростання / Дмитро Єсипенко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 11. – С. 43–48.
4. Єсипенко Д. Чи знають Бога герої новел Василя Стефаника? Вивчення творчості письменника у світлі християнського віровчення / Дмитро Єсипенко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2009. – № 1. – С. 28–30.
5. Єсипенко Д. Трагічна сторінка української історії, концепти Страшного Суду і Богоматері у новелі В. Стефаника «Марія» : вивчення творчості письменника у світлі християнського віровчення / Дмитро Єсипенко // Українська література в загальноосвітній школі : [науково-методичний журнал]. – 2009. – № 6. – С. 29–32.
6. Іванишин П. Основні аспекти національно-духовної диференціації / Петро Іванишин // Іванишин Петро. «Покутська трійця» й літературний процес в Україні кінця ХІХ – початку ХХ століття (До 130-річчя від дня народження Василя Стефаника і Леся Мартовича) : [матеріали наук. конф. (Дрогобич, 14–15 травня 2001 року)] / Петро Іванишин. – Дрогобич, 2001. – С. 121–150.
7. Коршунова С. І. Василь Стефаник – художник слова / С. І. Коршунова. – Івано-Франківськ, 1996. – 272 с.
8. Косташук В. Володар дум селянських / Василь Косташук. – Львів : Кн. журн. вид-во, 1959. – 182 с.
9. Коцюбинська М. Читаючи Стефаника / Михайлина Коцюбинська // Мої обрії : в 2 т. – К. : Дух і літера, 2004. – Т. 1. – 336 с.
10. Мацьків П. Концептосфера *Бог* в українському мовному просторі : [монографія] / Петро Мацьків. – Дрогобич : Коло, 2007. – 332 с.
11. Німчук В. Український «Отче наш» : [хрестоматія перекладів] / Василь Німчук, Наталія Пуряєва. – К. : Грані-Т, 2013. – 228 с.
12. Скаб М. В. Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери : [монографія] / М. В. Скаб. – Чернівці : Рута, 2008. – 560 с.
13. Стецик М. Сакральний лінгвопростір новелістики Василя Стефаника / Марія Стецик, Ірина Біда // Науковий вісник Чернівецького університету : [зб. наук. праць]. – Вип. 772 : Романо-слов'янський дискурс. – Чернівці : Видавничий Дім «Родовід», 2016. – С. 99–105.

References

1. Hnidan O. D. *Vasyl Stefanyk. Zhyttia i tvorchist* : [posib. dlia vchytelia] / O. D. Hnidan. – K. : Rad. shk., 1991. – 222 s.
2. Danilova A. Kontsept «khrest» u novelakh Vasyliya Stefanyka / Alla Danilova // *Semantyka movy i tekstu* : [materialy XI Mizhnar. nauk. konf.] (Ivano-Frankivsk, 26–28 veresnia 2012 roku). – Ivano-Frankivsk, 2012. – S. 153–156.
3. Iesypenko D. *Khrystyianskyi svitohliad Vasyliya Stefanyka : shliakh dukhovnoho zrostannia* / Dmytro Yesypenko // *Ukrainska literatura v zahalnoosvitnii shkoli*. – 2008. – № 11. – S. 43–48.
4. Iesypenko D. *Chy znaiut Boha heroi novel Vasyliya Stefanyka? Vyvchennia tvorchosti pysmennyka u svitli khrystyianskoho virovchennia* / Dmytro Yesypenko // *Ukrainska literatura v zahalnoosvitnii shkoli*. – 2009. – № 1. – S. 28–30.
5. Iesypenko D. *Trahichna storinka ukrainskoi istorii, kontsepty Strashnoho Sudu i Bohomateri u noveli V. Stefanyka «Mariia»* : *vyvchennia tvorchosti pysmennyka u svitli*

khrystyianskoho virovchennia / Dmytro Yesypenko // Ukrainska literatura v zahalno-osvitnii shkoli : [naukovo-metodychnyi zhurnal]. – 2009. – № 6. – S. 29–32.

6. Ivanyshyn P. Osnovni aspekty natsionalno-dukhovnoi dyferentsiatsii / Petro Ivanyshyn // Ivanyshyn Petro. «Pokutska triitsia» y literaturnyi protses v Ukraini kintsia XIX – pochatku XX stolittia (Do 130-richchia vid dnia narodzhennia Vasylia Stefanyka i Lesia Martovycha) : [materialy nauk. konf. (Drohobych, 14–15 travnia 2001 roku)] / Petro Ivanyshyn. – Drohobych, 2001. – S. 121–150.

7. Korshunova S. I. Vasyli Stefanyk – khudozhnyk slova / S. I. Korshunova. – Ivano-Frankivsk, 1996. – 272 s.

8. Kostashchuk V. Volodar dum selianskykh / Vasyli Kostashchuk. – Lviv : Kn. zhurn. vyd-vo, 1959. – 182 s.

9. Kotsiubynska M. Chytaiuchy Stefanyka / Mykhailyna Kotsiubynska // Moi obrii : v 2 t. – K. : Dukh i litera, 2004. – T. 1. – 336 s.

10. Matskiv P. Kontseptosfera Boh v ukrainskomu movnomu prostori : [monohrafiia] / Petro Matskiv. – Drohobych : Kolo, 2007. – 332 s.

11. Nimchuk V. Ukrainskyi «Otche nash» : [khrestomatiia perekladiv] / Vasyli Nimchuk, Nataliia Puriaieva. – K. : Hrani-T, 2013. – 228 s.

12. Skab M. V. Zakonomirnosti kontseptualizatsii ta movnoi katehoryzatsii sakralnoi sfery : [monohrafiia] / M. V. Skab. – Chernivtsi : Ruta, 2008. – 560 s.

13. Stetsyk M. Sakralnyi linhvoprostir novelistyky Vasylia Stefanyka / Mariia Stetsyk, Iryna Bida // Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu : [zb. nauk. prats]. – Vyp. 772 : Romano-slovianskyi dyskurs. – Chernivtsi : Vydavnychi Dim «Rodovid», 2016. – S. 99–105.

Джерела фактичного матеріалу

Ст. – Стефанік В. Повне зібрання творів : у 3т. / Василь Стефанік. – К. : Вид-во АН УРСР, 1949 – 1954. – Т. 1. – 370 с.

Умовні скорочення лексикографічних джерел

Жайв. – Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури : [словник-довідник] / В. В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2006. – 703 с.

СЦОТ – Пуряєва Н. Словник церковно-обрядової термінології / Наталія Пуряєва. – Львів : Свічадо, 2001. – 160 с.

ССКУ – Словник символів культури України / [за заг. ред. В. П. Коцура, О. І. Потапенка, М. К. Дмитренка]. – К. : Міленіум, 2002. – 260 с.

Беда Ирина, Стецик Мария. Сакральная лексика в новеллах Василя Стефаніка. *Статья посвящена исследованию основных лексических репрезентантов сакрального в новеллах Василя Стефаніка. Проанализированы структурно-семантические особенности сакральных лексем различных понятийных полей, определены их идейно-концептуальные функции. Сделано обобщение о ментальном авторском теоцентризме и органичности речемышления в категориях сакрального как имманентной мировоззренческой и стилевой черте его новеллистики.*

Ключевые слова: *лингвопространство, новелла, сакральная лексика, понятийное поле, речемышление.*

Bida Iryna, Stetsyk Mariya. The sacral lexemes in the novels of Vasyl Stefanyk. *The article is devoted to the research of iconic representatives of the sacred in the language thinking of Vasyl Stefanyk. We analyze structural semantic features of sacred lexemes of different conceptual fields, define their conceptual functions, generalize the mental theocentrism of author and organical language thinking in sacred categories as immanent ideological and stylistic feature of his novels.*

Key words: *linguistic space, novel sacred language, conceptual field, language thinking, symbol.*